

GYVENIMAS IR DARBAS SIAURES RYTU SKOTIJOJE

Izanga

Sveiki atvyke I siaures rytu Skotija. Mes tikimes, kad jus esate patenkinti gyvenimu ir darbu cia.

Si informacija supazindins jus su musu istatymais ir gyvenimo budu. Mes taip pat pasistengeme, kad si brosiura suteiktu tik tikslia bendra informacija. Mes nesigilinome I visas smulkmenas. Jus neturite pasitiketi tuo kaip teisiniu patarimu, o, pries imantis koku tai priemoniu jusu konkreciu atveju, turite ieskoti kitu patarimo saltiniu.

Mes turime daug naudingu informacijos saltiniu:Grampian rasines lygybes taryba(Grampian Racial Equality Council) uzsiima rasismo likvidavimu, vienodu galimybiu skatinimu ir siekia sukurti gerus santykius tarp zmoniu daugianacionalineje bendruomeneje.Gyventoju patarimu biuras(The Citizens Advice Bureau(CAB)) suteikia nemokama konfidencialu ir besaliska patarima skolu ir vartotoju klausimais,pasalpu, gyvenamojo ploto, juridiniais, idarbinimo ir imigracijos klausimais. Patarejai gali padeti uzpildyti anketas ir parasyti laiskus. Artimiausia CAB galite surasti apsilanke interneto svetaineje adresu www.nacab.org.uk ar telefonu abonentu sarase. Norint surasti artimiausia nepriklausoma patarimu biura Aberdino srityje, turite apsilankyti svetaineje www.aberdeenshire-advice.info . Taip pat galite apsilankyti Grampian Care Data www.grampiancaredata.gov.uk. Si dokumenta galesite gauti ir kitomis kalbomis, arba interneto svetaineje.

1.SVEIKATA

1.1 Bendrai

Norint gauti nemokama Nacionalines sveikatos apsaugos tarnybos(National Health Service(NHS)) gydyma, jus turite patenkinti salygas, kad jus isbuvote atitinkama laika ir buvimo priezastis Jungtineje Karalysteje, ir visa tai nepriklauso nuo jusu tautybes. Jus galbut turesite moketi uz kai kurias NHS suteikiamas paslaugas (pvz.dantisto gydyma, gydymo pazymas, vaistus).

Paprastai jums bus suteiktas nemokamas NHS gydymas, jei:

- Legaliai gyvenote Jungtineje Karalysteje 12 menesiu,**
- Atvykote I Jungtine Karalyste nuolatiniam gyvenimui,**
- Atvykote I Jungtine Karalyste dibti pas darbdavi ar dirbti sau.**

1.2 Gydyimo Tarnybos

Jus turite uzsiregistruoti pas savo rajonini gydytoja. Gydytojas nuspres ar jums gali buti suteiktas nemokamas gydymas.

Net jei ir busite uzsiregistraves pas gydytoja kaip pacientas ir gydytojas israsys recepta, jus vis tiek turesite moketi uz vaistus.

Krastutiniu atveju skambinkite 999 ir iskvieskite greitaja. Si tarnyba, iskaitant telefonini pokalbi, yra nemokama.

Antraeilu atveju galite kreiptis I savo vietines ligonines priimamaji skyriu(accident and emergency department).

Uzsiregistruojant pas gydytoja

Kaip pacientas jus turite uzsiregistruoti pas savo rajonini gydytoja(General Practitioner(GP)). Tai yra nemokama. Tuo atveju jus busite uztikrintas , kad visi jusu gydymo duomenys bus saugomi pas jusu vietini gydytoja, ir, jums prireikus, bus suteiktas atitinkamas gydymas. Jus turetumete tai atlikti kiek galima anksciau, dar pries kreipiantis pas gydytoja.

Susitarimas susitikti su gydytoju

Jus turite skambinti tarp 8 ryto ir 6 vakaro, kad susitartumete dėl susitikimo. Jums bus paskirtas laikas susitikti su gydytoju. Labai svarbu, kad jus ateitumete į si susitikimą. Priimamajame jus turite pranešti apie savo atvykimą- 5 minutes iki jūsų susitikimo su gydytoju. Tada priemeja paprasyt jus atsisesti ir palaukti priimamajame, kol gydytojas atsilaisvins.

Jeigu jums reikalingas gydymas nuo 6 vakaro iki 8 ryto

Jus turite skambinti į NHS tel.: 0845 4242424. Medicinos sesuo padės ar nukreips jus į atitinkamą tarnybą. Tuo atveju jums gal reikės apsilankyti vietinėje ligoninėje arba laukti gydytojo atvykstant į jūsų namus.

www.nhs24.co.uk suteikia informaciją įvairiomis kalbomis apie visas sveikatos tarnybas.

www.nhs.uk suteikia bendrą informaciją

www.nhsgrampian.org pateiks jums gydytojų vardus Siaures Rytu Skotijoje

Pagalbos linijos

Jeigu jus turite sunkumu užsiregistruojant pas gydytoją, skambinkite 0845 300 1654

Informacija apie gydytojų kabinetus 01382 818479

1.3 Vaistinės

Vaistinės tiekia vaistus, kuriuos išrašė jūsų gydytojas, o taip pat pataria ir parduoda vaistus neįvykiu negalavimu atveju. Net jeigu jus ir gaunate nemokama NHS gydymą, bet jus vis tiek turite mokėti už vaistus vaistinėje.

Informacija apie vaistines 01382 818479

1.4 Dantistai

Esant dideliam dantistu trukumui NHS, butu patartina nusipirkti sveikatos draudima , kuris padengtu jusu privataus dantisto prieziuros kainas.

Taip pat kaip ir su gydytojais, jus turite uzsiregistruoti pas vietini dantista.

Informacija apie dantistus 01382 818479.

1.5 Socialines rupybos ir visuomenines rupybos tarnybos

Aberdino srities savivaldybes visuomenines rupybos tarnyba remia zmones, kurie turi eile sunkumu, kaip fizini ir juntamaji invaliduma, psichikos sutrikimus, piktnaudziavima medziagomis(alkoholiu, narkotikais).

Kas turi teise I sia paslauga?

Apie sia paslauga jus galite suzinoti bet kuriame socialines rupybos ofise. Jei jus pageidaujate, tai bet kuris jusu seimos narys, draugas, advokatas, ar gydytojas gali atstovauti jusu vardu. Jus galite mums parasyti, paskambinti, atsiusti elektronini pasta, faksa ar uzeiti I viena is musu ofisu. Tai vadinama nukreipimu. Jei nukreipimo detales nurodo, kad yra reikalinga visuomenines rupybos ivertinimas, tai vsuomenines rupybos komandos narys apsilankys jusu namuose. Nuo pateiktos informacijos priklausys kaip greitai mes galesime jus priimti. Komandos narys atliks jusu ivertinima. Sis ivertinimas parodys kokie jusu poreikiai ir kaip mes juos galime patenkinti. Tai bus pilnai aptarta su jumis. Nusiuntus nukreipima kitur, gali atsitikti taip, kad jis bus netinkamas ar negerai issprestas. Siuo atveju, asmeniui, atlikusiam jusu nukreipima, bus parasytas laiskas ar paskambinta , kad suzinoti kaip jis buvo sprendziamas. Vaiku globos tarnyba gali suteikti patarima ir informacija apie vaiku ir seimos reikalus, kaip kur uzregistruoti vaiko gimima, kokia pagalba gauti priziurint vaikus.

Tarnybu nemokamas tel. 0800 2983330

Aberdino srities vaiku globos tarnybos informacija

Si tarnyba gali suteikti konsultacija ir informacija apie vaiku ir seimu reikalus, kaip ikimokyklinis mokymas ir vaiku prieziuros istaigos suradimas ir mokejimas. Tarnyba negali rekomenduoti tiekejus, bet siulo besaliskas ir issames detales, kad is pateiktos informacijos padetu tevams pasirinkti. Tarnyba taip pat siulo kelrodine tarnyba, kad padeti skambinusiems su atsakymais-klausimais apie vaiku ir seimu reikalus, ir kurie neieina I ju igaliojimu ribas.

Susisiekti su tarnyba skambinkite nemokamu tel. 0800 2983330, siuskite elektronini pasta childcare@aberdeenshire.gov.uk ar apsilankykite svetaineje www.childcarelink.gov.uk/aberdeenshire. Galite taip pat kreiptis I savo darbdavi, kad jis padetu jums gauti vaiku globos talona(childcare voucher) per atlyginimo aukojimo schema(salary sacrifice scheme).

Atminkite, kad jus pazeisite istatyma ir busite persekiojami baudziamaja tvarka, jei paliksate savo vaikus be prieziuros vienus namuose net trumpam laikui. Prasau visada pasirupinti vaiku prieziura.

2. APSIRUPINIMAS BUTU

Nuomoti buta galima is ivairiu saltiniu:

- Is jusu darbdavio**
- Buto savininko(landlord)**
- Lova ir pusryciai patalpu.bed and breakfast)**
- Bedrabucio(hostel)**
- Apsirupinimo butu asociacijos nuosavybes**
- Vietines valdzios nuosavybes**

Eiskant buto, reiketu atkreipti demesi I vietiniu laikrasciu ar namu pardavinejimo agenturu(estate agent) skelbimus.

Norint gauti vietines valdzios buta, priklausys nuo jusu atvykimo I Jungtine Karalyste imigracijai taikomu salygu.

Norint gauti patarima, susisiekite su Aberdino srities vietines savivaldybes aprupinimo butu tarnyba.

Butu kokybe labai skiriasi ir jus turite pasidometi ar buto savininkas ar nuomojanti agentura yra uzsuregistravusi savivaldybeje, nes nuo 2006 metu kovo 31 dienos tai bus butina salyga. Pries uzregistruojant savivaldybeje, butu savininkai bus patikrinti ar jis/ji yra tinkami asmenys nuomoti butus.

Kai kurie nuomojami namai gal but irgi tures gauti leidima is savivaldybes. Tokie namai yra vadinami Daugkartinio naudojimo namais(house in multiple occupation) ir tai yra namai, kur gyvena maziausiai 3 zmones is skirtingu seimu. Todel savivaldybe ir Grampian gaisrine ir gelbejimo tarnyba labai detaliai patikrins siuos namus, kad isitikintu ar jie yra saugus ir ar galima juose gyventi.

Jei jusu savininkas ar namas, kuriame gyvenate, kelia jums nerima, kreipkites I Aberdino srities savivaldybes sveikatos aplinkos tarnyba(environmental health service) telefonu 01467 628153 ar elektroniniu pastu per savivaldybes svetaine

www.aberdeenshire.gov.uk

Daugiau informacijos galima gauti Skotijos vyriausybes svetaineje

www.betterrentingscotland.com

Jus galite patikrinti ar jusu savininkas yra uzsuregistraves, svetaineje

www.landlordregistrationscotland.gov.uk

3. NAUDINGA INFORMACIJA

3.1 Bankai ir namu statybos finansines institucijos(NSFI)

Svarbu, kad jus atidarytumete saskaita banke/namu statybos finansinese institucijose, nes daugelis darbdaviu perves jusu atlyginima tiesiai I jusu saskaita.

Norint atidaryti saskaita, jus turite pateikti sekancius dokumentus:

- Asmenybes patvirtinimui (pasas, valstybini asmens liudijima ir vairavimo teises) ir**
- Jungtines karalystes adreso patvirtinimui (nuomos sutartis ar jusu darbdavio laiskas).**

Namu statybos finansines institucijos/bankai jums isduos kortele su PIN (asmeninis atpazinimo numeris) , kuria atsius jusu nurodytu adresu. Jie bus atsiusti pastu. Jei jus pakeisite adresa, nedelsiant praneskite NSFI/bankui.

Saugumo delei, laikykite PIN numeri saugioje vietoje ir niekam jo nerodykite.

Paste jus taip pat gali tureti banko saskaita. Issamesne informacija gausite paskambine tel. 08457 223344 ar pasiute teksta tel. 08457 223355.

3.2 Pastai

Pastai parduoda pasto zenkliukus laiskams ir siuntiniams, o taip pat suteikia informacija bei paslaugas, kaip transporto priemoniui ir TV licenzijos mokesciu priemima. Jie teikia eile kitu paslaugu, kaip pinigų persiuntinimas I kitas salis.

www.royalmail.com

www.postoffice.co.uk

3.3 Kredito unija

Kredito unijos susideda is nariu, kuriems jos priklauso ir kurie jas valdo, kaupdami lesas I bendra fonda ir, kai jiems prireikus

skolintis(mazejant balansui, max palukanos bus 1% per menesi= 12.68% metinei procentinei normai), jie gali gauti mazai kainuojancias paskolas.

Nariu santaupos bus finansiskai garantuotos pagal vyriausybine kompencasiju programa, o taip pat bus ismoketos nemokamos mirties pasalpos.

Kiekvienas, kuris gyvena ir dirba Grampian srityje, gali istoti I Siaures Rytu Skotijos Unija(NESCU).

Informacija galima surasti svetaineje www.nescu.co.uk

Skyriai

Fraserburgh'Link Up', Albert gtv.	Antradieniais 11.30- 13.30
Peterhead 48 Marishal gatve	11.00 – 12.00
Huntly Linden centre	Pirmadieniais 10.30 – 12.00
Insch Community Centre	Ketvirtadieniais 10.00 – 11.30
Stonehaven Town Hall	Antradieniais 10.40

3.4 Bibliotekos

Viesosios bibliotekos ne tik nemokamai skolina knygas, bet ir teikia sekancias paslaugas:

- Aprupina knygomis, kalbanciomis knygomis, video juostomis, DVD, kompaktiniais diskais, vietiniais laikrasciais ar kita reikiama medziaga.
- Interneto svetaines dalykiniame kataloge galima surasti jums reikiama pasiskolinti vieneta, usakyti, pratesti knygu skolinimosi laika ar pasidometi savo pasiskolintu vienetu sarasa.
- Nemokamas kiompiuteriu priejimas, iskaitant nemokama naudojimasi internetu ir kitomis kompiuterinemis programomis visose bibliotekose per go@l(Aberdino srities biblioteku gyventoju tinklas). Bibliotekos darbuotojai pades ir patars kaip naudotis siomis priemonemis.

- Jauni žmonės ras didelį fondą iš ko pasirinkti. Bibliotekose vyksta pastovūs užsiėmimai, kaip apsakymu laikas (storytimes) ir rankdarbiu užsiėmimai, jaunimas yra kviečiamas dalyvauti ir laimėti prizus kasmetiniuose Vasaros skaitymo varžybose.
- Visokios rusies informacija. Visais praktiskais klausimais kreipkitės į informacijos tarnybą.
- Kiekvienoje bibliotekoje ir pagindineje Vietiniu sudijų departamento bustineje Oldmeldrum'e galite gauti medžiagos apie vietines studijas.
- Musu bibliotekos veda įvairius mokymosi ir laisvalaikio užsiėmimus, įskaitant interneto kursus, specialybes pasirinkimo, pokalbius su autoriais, skaitymo grupes, tematines parodas ir kt.

Issamesne informacija galima rasti interneto svetaineje
www.aberdeenshire.gov/alis

Ar paskambinus tel. 01651 872707, arba atsiuntus elektronini pasta adresu alis@aberdeenshire.gov.uk

Paslaugu tiekimas Siaurineje Aberdino srityje

Norint suzinoti darbo laika, turite paskambinti i vietini skyriu:

Aberchirder01466 780607
Banff01261 815052
Boddam01779 473479
Bracoden01261 851539
Cairnbulg01346 583121
Cruden Bay01779 812815
Fraserburgh01346 518197
Huntly01466 792179
Macduff01261 833289

Mintlaw01771 623366
New Pistligo01771 653713
Peterhead01779 472554
Portsoy01261 843891
Rosehearty01346 571219
Strichen01771 637347
Turriff01888 562539
Whitehills01261 861240

3.5 TV licenzija

Norint naudotis televizija jus turite tureti TV licenzija. Licenzijos kaina priklauso koki televizoriu jus turite: spalvota ar juodai balta. Uz TV licenzija jus galite susimoketi paste.

Jei jus nuomojate ir savininkas leidzia naudotis televizoriumi, tai jis turi susimoketi uz licenzija. Jei tai jusu televizorius, tai jus turite moketi uz licenzija. 1000 svaru bauda skiriama neturintiems licenzijos.

www.tvlicensing.co.uk
Tel. 0870 2416468

3.6 Vairavimas

Visi vairuotojai turi atitikti amziaus reikalavimus:

- Nuo 17.....automobilius ir motociklus
- Nuo 18.....vid. dydzio transporto priemone
- Nuo 21.....didelius sunkvezimius ir autobusus
- EC = Europos bendrija
- EEA = Europos ekonomine zona
- EEC = Europos ekonomine bendrija

3.6.1 Paprasti EC/EEA vairuotojo pažymėjimai

Jus galite vairuoti šioje sąlyje 3 metus nuo jūsų apsigyvenimo datos, jei jus turite galiojanti paprasta bendrijos pažymėjimą.

Po 3 metų, jei jus ir toliau norėsite vairuoti, turite išgyti britų vairuotojų pažymėjimą.

(paprasti pažymėjimai leidžia jums vairuoti tik automobilius, motociklus ir mažas transporto priemones)

Sveciai

Jeigu turite galiojancius bendrijos pažymėjimus ir svečiuojates Didžiojoje Britanijoje, tai jus galite vairuoti bet kokia transporto priemone. Jūsų pažymėjime turėtų būti nurodyta kokias transporto priemones jus galite vairuoti.

3.6.2. Profesionalus EC/EEA vairuotoju pažymėjimai

Gyventojai

Galiojantis bendrijos pažymėjimas leis jums važiuoti šioje sąlyje nustatytam laikui, kuris pateiktas apacioje. Atitinkama kategorija turi būti nurodyta jūsų pažymėjime, leidžianti vairuoti butent tą transporto priemone.

Pateikus galiojancius pažymėjimus suteiks teise vairuoti DB.

Paprasti varuotojo pažymėjimai galioja

Iki 70 metų amžiaus ar 3 metus nuo jūsų apsigyvenimo, bet kuris is šių laikotarpiu ilgiausias.

Profesionalus vairuotoju pažymėjimai

Iki 45 metų amžiaus ar 5 metai nuo jūsų apsigyvenimo, bet kuris is šių laikotarpiu ilgiausias.

Jeigu esate vyresnis nei 45 metų amžiaus (bet jaunesnis nei 65) ir iki jūsų 66-ojo gimtadienio ar 5 metai nuo jūsų apsigyvenimo, bet kuris is šių laikotarpiu trumpiausias.

Jei jus esate 65 metu amziaus ar virs 12 menesių nuo jūsu apsigyvenimo.

Norint toliau vairuoti praėjus siems laikotarpiais, jus turite išgyti britų pažymėjimus.

(profesionalus vairuotojų pažymėjimai leidžia jums vairuoti miniautobusus, autobusus ar vidutinės/ didelės transporto priemonės)

Jei jus turite bedrijos profesionalu vairuotojo pažymėjimą, tai jus turite užsiregistruoti vairuotojų ir transporto priemonių licenzijavimo agentūroje (Driver and Vehicle Licensing Agency (DVLA)).

DVLA informacinė brošiūra D100 suteiks informaciją apie vairuotojų pažymėjimus, o brošiūra INF 38 supažindins svecius ir naujus gyventojus su vairavimu Jungtineje Karalystėje. Šias dvi brošūras galima išgyti pašte ar svetainėje www.dvla.gov.uk

3.6.2 Ne EC/EEC PAZYMEJIMAI

Sioje sąlyje jus galite vairuoti 12 mėnesių nuo apsigyvenimo datos, bet jus turite tai patikrinti svetainėje www.dvla.gov.uk

Perkant ir parduodant automobilius

Perkant ir parduodant automobilius, jus turite apsikeisti registracijos dokumentais. Išsamesnė informacija rasite svetainėje www.dvla.gov.uk.

3.7 Draudimas

Jei jus sužeisite ka nors ar sugadinsite kieno nors nuosavybę vairuojant, tai pagal įstatymą jus turėsite atlyginti. Kad jus gautumėte tai padaryti, pagal įstatymą jus turite turėti automobilio draudimą. Butina minimali draudimo rūšis – Treciosios šalies (Third Party). Daugelis žmonių prideda draudimą nuo gaisro ir vagysčių ir tai kainuoja truputi daugiau. Daug žmonių renkasi Išsamesnį (comprehensive) polisą, kuris padengia ir jūsų automobilio sugadinimą. Yra nusikaltimas vairuoti transporto priemonę viesame kelyje be tinkamo automobilio draudimo.

Bet kuris norintis vairuoti jūsų automobilį, turi būti įvardintas jūsų draudimo polise. Tai papildomos lėšos.

Informacija galima rasti:

www.rac.co.uk

www.theaa.com

ar vietines draudimo organizacijose

3.8 Technines apziuros pazymejimas(MOT)

Automobiliai, nuo triju metu senumo, turi praeiti Transporto Ministerijos(Ministry of transport(MOT)) testa kiekvienais metais. Jei jus vairuosite automobili, senesni nei 3 metu, viesame kelyje be MOT pazymejimo, tai tai skaitysis nusikaltimas.

Policijai pareikalavus , jus turite pateikti sekancius dokumentus:

- Savo vairuotojo pazymejima
- Galiojanti draudimo polisa
- Galiojanti MOT pazymejima(jei jusu automobilis senesnis nei 3 metai)

3.9 Keliu Mokestis(Tax)

Automobilio licenzija(zinoma kaip tax diskas) nurodo, kad jus sumokejote teisinga automobilio tax'a. Jus turite diska uzdeti ant automobilio priekinio stiklo kairiosios puses. Automobilio licenzija galima nusipirkti paste 6 ar 12 menesiu. Jus turesite pateikti siuos dokumentus:

- DVLA forma(gausite paste ar atsiusta jums pastu, jei automobilis yra registruotas).
- Galiojanti draudimo polisa
- Galiojanti MOT pazymejima(jei masina senesne nei 3 metai)

www.dvla.gov.uk

Paste galima gauti informacines brosiureles.

3.10 Keliu Taisykles

Visi vairuotojai turetu perskaityti Keliu Kodeksa.

Keliu kodeksa galima nusipirkti knygu parduotuvese ar:

www.highwaycode.gov.uk

Norint isvengti avariju, butu pravartu visiems naudotis tomis paciomis vaziovimo taisyklemis. Jos susideda is siu taisykliu:

- **Vaziuoti kaireje kelio puseje**
- **Lenkti desineje kelio puseje**
- **Prie ziedo suteik pirmenybe eismui is desines**

Kryzkelese pakluskite zenklams ‘duok kelia’ ir ‘stop’. Keliuose sutikssite zenklus kaip raudona ‘Stop’ , trikampi ‘ Duok Kelia’ ar kelio zymejimus ‘Duok Kelia’(vaziuojamoje kelio dalyje bruksnines baltos linijos ir baltas trikampis). Tai reiskia , kad jus turite suteikti pirmenybe eismui kitame kelyje.

Sios taisykles yra legalus reikalavimai ir jei jus nepaklusite jiems, tai jus ivykdysite nusikaltima. Jums gali buti skirta pinigine bauda, baudos taskai atzymeti jusu vairuotojo pazymejime arba prarasite teise varuoti automobili.

3.11 Greicio normas -paprastai (bet zenklai nurodys)

Gyvenvietese (pvz. Miestuose ir kaimuose): 30mpv (48kpv)

Keliuose : 60mpv (96kpv) automobiliams

Automagistralese : 70 mpv (112kpv) automobiliams

3.12 Mobiliuju telefonu naudojimas vairavimo metu

Jus negalite naudotis mobiliuoju telefonu, kai vairuojate. Jei jus nepaklusite tam, tai jus galite buti nubausti pinigine nuobauda ar baudos taskais vairuotojo pazymejime.

3.13 Saugos dirzai

Saugos dirzus turi užsidėti ir vairuotojas ir keleiviai. Neuzsidejus saugos dirzu, jums gali būti skirta bauda. Vairuotojas turi pasirūpinti, kad vaikai jaunesni nei 14 metų turetų tinkamus jiems saugos dirzus. Vaikai jaunesni nei 3 metų turetų naudoti pritaikyta automobiliui vaiko sedyne.

3.14 Motociklai

Motociklo vairuotojas ir keleivis, skuterio ar mopedo vairuotojas turi užsidėti apsaugos šalma.

3.15 Alkoholis ir vairavimas

Alkoholis gali stipriai paveikti jūsų sugebėjimą vairuoti. Griežtai patariama, kad isgerus, nevairuotumete automobilio.

Jei policija jus sustabdys ir nustatys, kad jus virsijate alkoholio normos riba, tai greičiausiai jus busite uždaryti policijos nuovadoje ir sekancia diena jus pristatys I teisma.

Narkotikai ir vaistai taip pat gali paveikti jūsų saugų vairavimą ir už tai jus galite būti patraukti baudžiamojon atsakomyben.

Nuteisti vairuotojai praras teisę vairuoti automobilį mažiausiai 12 mėnesių ir gali būti nubausti pinigine bauda iki 5000 svaru ar 6 mėnesių laisvės atėmimu.

3.16 Avarijos

Jei jūs esate avarijos dalyvis, jūs turite sustoti. Nukentėjusiam asmeniui, nesvarbu ar jis buvo sužeistas ar sugadintas jo automobilis, Jūs turite pasakyti savo vardą, pavardę, adresą ir draudimo detales .

Jūs neturite pranešti policijai, įvykus nežymiam autoįvykiui, bet jei jums kiltų kokių klausimų, skambinkite 0845 600 5 700 , rimto įvykio metu skambinkite 999.

3.17 Kitos keliones rusys

Vietinis orouostas

**Dyce Orouostas, prie Aberdeen'o
JK ir tarptautiniai skrydziai
www.baa.com/main/airports/aberdeen/
+44(0)870 040 0006**

Vietine Gelezinkelio stotis

Pagrindine gelezinkelio stotis yra Guild gtv., Aberdeen'e. Kitos stotys:Elgin,Keith, Inverurie, Huntly, Inch, Stonehaven, Portlethen ir Dyce.

Informacija: www.transportdirect.info

Vietine Autobusu stotis

Daugeli miesteliu turi savo autobusu stotele. Pagrindine autobusu stotis yra Aberdeen'e.

Telefono numeris yra abonentu knygoje.

**Autobusu tvarkarasti rasite interneto svetaineje:
www.abedeenshire.gov.uk.**

3. DARBAS

4.1 Darbuotoju registracijos sistema (Worker Registration Scheme(WRS))

Darbuotoju registracijos sistema skirta tik atvykusiems is siu saliu:

- **Cekijos respublikos**
- **Estijos**
- **Vengrijos**
- **Latvijos**
- **Lietuvos**
- **Lenkijos**
- **Slovakijos**
- **Slovenijos**

Pradejus dirbti, vieno menesio eigoje, jus turite uzsiregistruoti Vidaus reikalu ministerijos Darbuotoju registracijos sistemoje(Home Office WRS)(www.workingintheuk.gov.uk) ir uzpildyti WRS prasymo blanka. Si blanka galima atsispausdinti is interneto svetaines"workingintheuk". Jus ir jusu darbdavys turi uzpildyti si prasymo blanka.

Taip pat turite pateikti sekancius dokumentus:

- **Laiska is jusu darbdavio, kad jus dirbate**
- **fotonuotraukas**
- **jusu pasa/ asmens tapatybes kortele**
- **50 svaru mokesti(pinigu pervedimas pastu, cekiu ar kreditine kortele)**

Jei jus neuzsiregistruosite 1 menesio laikotarpyje, pradejus darba, tai jusu idarbinimas bus nelegalus.

Uzsiregistravus, jus gausite:

- **Registracijos kortele**
- **Registracijos pazyma**
- **Jusu pasas/asmens tapatybes kortele bus grazinti**

Visa tai jus turite pakartoti, kiekviena karta pradejus nauja darba.

4.2 Mokesčiai (tax)

Jei jus esate darbuotojas, tai jusu darbdavys atskaiciuos pajamu mokesti kiekviena karta is gaunant atlyginima ir nusius ji I Vidaus Mokesciu inspekcija. Tai vadinama mokesciu sistema, pagal kuria pajamu mokestis is karto atskaitomas is ismokamo atlyginimo(PAYE). Sugriztant I savo sali, gal but jus galite gauti net mokesciu grazinamaja ismoka.

4.2 Valstybinis draudimas(NI)

Jei jus dirbate ir esate 16 - 65 metu amziaus, jus turite moketi valstybinio draudimo imoku (NICs) kai kuriuos istatymo nustatytus mokescius(pvz. Darbdavio pagal istatyma ismokama nedarbingumo kompensacija ligos ir nestumo atveju). Bet tai priklausys nuo imoku kiekio.

Tik pradejus dirbti, jus turite kuo greiciau kreiptis del valstybinio draudimo numerio isdavimo. Norint tai padaryti, jus turite paskambinti ir susitarti del susitikimo. Numeris toks: 0845 6000 643(text tel. 0845 6000 644). Su savimi atsineskite asmenybes ir darbo irodymus(kaip laiskas is jusu darbdavio).

Jus turite savo darbdaviui pranesti savo valstybinio draudimo numeri. Sis numeris yra vienintelis. Jis naudojamas kaip

- **Nuorodos numeris Jungtines Karalystes pasalpu sistemoje ir**
- **Uzregistruotu jusu Valstybinio draudimo imokas.**

4.3 Ieskant darbo

Ieskant darbo, jus galite uzeiti I Job Centre Plus ofisa, ir tiesiogiai kreiptis I imones, pateikiant pareiskima, ar susisiekus su privaciomis idarbinimo agenturomis. Beveik visi didesni miestai turi Job Centre Plus ofisus, kur darbuotojai draugiskai pades ir patars. Taip pat laisvos, neuzimtos darbo vietos yra reklamuojamos vietiniuose laikrasciuose.

Vietineje telefonu abonentu knygoje galite rasti jums reikiama numeri.

4.6 Idarbinimo teises

Idarbinimo istatymas gali buti sudetingas. Jei jums iskils kokie neaiskumai ar problemos, pirma kreipkites I darbdavi.

Konkrečiu atveju pagalba gausite Gyventoju patarimu biure(Citizens advice bureau(CAB)); arba svetaineje www.worksmart.org.uk ar tel. 0870 600 4 882 , kad galetumete susipazinti su “Dirbant JK – zinok savo teises”(Working in the UK – know your rights). Sia brosiura galima gauti lietuviu, vengru, ceku, lenku ir portugalų kalbomis.

ACAS – tai valstybine istaiga, siekianti geru darbo santykiu www.acas ar 08457 47 47 47

Apie vyriausybinės pasalpas kreipkites I CAB ar vietini patarimu tarnyba.

www.dwp.gov.uk

(paspaudus klavisa’ benefits and service A-Z’, ieskokite jungties su ‘Social Security Agreements with other countries’, kur rasite informacija apie socialiniu garantiju draudimo pasalpas ir sveikatos apsaugos susitarimus su atitinkama EEA salimi)

Papildoma informacija

Daugelis darbuotoju, iskaitant agenturu darbuotojus, turi gauti valstybes nustatyta minimalu atlyginima. Nuo 2005 metu spalio men. yra sekancios pakopos:

- 22 metu amžiaus ir vyresni- £5.05 per valanda
- 18 – 21 metu amžiaus - £4.25 per valanda
- 16 ir 17 metu amžiaus - £3.00 per valanda(neiskaitant Pameistrinio)

Minimalaus atlyginimo pagalbos linija: 0845 6000 078

www.dti.gov.uk/er/nmw/index.htm

Teisėti išskaitymai iš atlyginimo

Darbdavys gali išskaiciuoti, jei tai:

- Reikalauja įstatymas(pvz. PAYE, ar NI išskaiciavimai),
- Leidžia darbuotojo kontraktas,
- Gavus išankstinį raštinį darbuotojo sutikimą.

Darbo laiko taisyklės

Darbo laiko taisyklės teigia:

- Vidutine darbo savaitė ne daugiau kaip 48 valandos (pasirinkus dirbti ilgiau, jūs turite raštiniai susitarti su darbdaviu)
- Naktinio darbuotojo dienos norma neturi viršyti 8 valandų
- Naktiniams darbuotojams turi būti pasiūlytas sveikatos patikrinimas
- Minimalus dienos poilsis - 11 valandų, o savaitės – 1 diena
- Pertraukos darbo metu – 20 minučių kas 6 valandas
- Mokamos kasmetinės atostogos(4 savaitės – proporcingai)

Sveikatos ir darbu saugos garantija

Jūs ir darbdavys esate vienodai atsakingi už sveikatos ir darbu saugą darbo vietoje.

Nedarbingumo kompensacija ligos atveju(SSP)

Darbuotojas praleides daugiau nei 4 dienas del ligos ir pakankamai mokantis NI imoku, gaus SSP. Kompensacija moka darbdavys.

Agentūros darbuotojai, mokantys NI imokas, gal ir gaus SSP , bet tai priklausys ar jie dirbo pries susergant.

Nedarbingumo kompensacija nestumo atveju(SMP)

Nescios darbuotojos/darbininkes po 26 nepertraukiamu darbo savaiciu ir 15ta savaite iki vaiko gimimo turi teise gauti SMP. Jei jums nepriklauso SMP, tai gal jus galesite gauti motinystes pasalpa is vietinio pasalpu ofiso, priklausomai nuo jusu NI imoku.

Dalinio darbo darbuotojai

Dalinio darbo darbuotojai turi tas pacias nuostatas ir salygas, kaip ir darbuotojai dirbantys pilna darbo diena.

Rasine diskriminacija

Jei jus esate rasines diskriminacijos auka ar liudininkas, butu pravartu apie ivyki pranešti, nesvarbu kur tai ivyko: mokykloje, namuose, gatveje, ar darbo vietoje. Diskriminacija gali pasireiksti zodiskai, nuosavybes uzpuolimu ar fiziniu pasikesinimu. Visos rasines diskriminacijos formos yra kriminaliniai nusikaltimai. Mes stengsimes kovoti su rasismu, nepriklausomai nuo ivykio. Pranešti galima, paskambinus siais telefonais:

Teamwork Against Racist Crime 0800 0855 609

Grampian Police 01224 386000

Aberdeenshire Council 01467 620981

Grampian Racial Equality Council 01224 625895

Grampian Fire Brigade Headquarters 01224 696666

Informacija www.cre.gov.uk

Seimyniniai gincai

Jeigu jūsu namuose vyksta seimyniniai gincai – jūs bijote savo ar buvusio partnerio, nes jis galbūt naudoja fizinę smurtą, priekabiauja, sukelia jaudinimąsi, veikia psichologiškai ar prievartauja lytiškai santykiuose. Nemokama, konfidenciali vietinė pagalba suteikiama:

National Domestic Abuse Helpline 0800 027 1234

Grampian Police 0845 600 5 700

Grampian Woman's Aid 01224 593381

4. AVARINĖS TARNYBOS

Avarinės tarnybos yra:

- **Policija**
- **Gaisrinė ir gelbėjimo**
- **Greitoji pagalba**
- **Pakrantes apsauga**

Rimtu atveju metu (automobilio avarija ar namo gaisras) skambinkite 999, jūsu paklaus, kurios tarnybos jums reikia. Šios tarnybos UK yra nemokamos.

5.1 Policija

Jums bus reikalinga policijos pagalba:

- **Jeigu jūs esate nusikaltimo auka**
- **Jūs matėte nusikaltimą**
- **Jūs esate kelių įvykio dalyvis**
- **Jums reikalinga informacija**

Policijos nuovados yra daugumoje miesteliu. Kai kurios is ju nedarba 24 valandas. Jei jos uzdarytos, skambinkite 0845 600 5 700.

www.grampian.police.uk

Narkotiku kontrole

Kai kurie narkotikai yra nelegalus. Tai hasisas, fenaminas, heroinas, ekstaze, kokainas ir eile kitu.

Kai kurie narkotikai atleidziami tik su gydytojo receptais, gali buti nelegalus, jei jie vartojami asmens, kuriam jie nera prirasyti. Jei pas jus bus rasti sie narkotikai, jums gresia susimoketi bauda ar laisves atemimas ar abudu is karto.

Ginklai

Jus negalite nesiotis peiliu ar sautuvu. Viesuosiuose vietose jus galite tureti tik maza sulankstoma peiliuka, kurio asmuo yra mazesnis nei 7.62 cm ilgio ir tai negali buti panaudotas asmeninei gynybai.

Norint tureti bet kokios rusies sautuva, nebent tai butu oro ginklas, jus turite gauti saunamojo ginklo ar medzioklinio sautuvo leidima isduota policijoje.

Rukymas/alkoholis/seksas

Tik nuo 16 metu pardavinejamos cigaretės ir kiti tabako produktai. Yra nelegalu tiekti cigaretės vaikams jaunesniems nei 16 metu.

Tik nuo 18 metu jums parduos alkoholinius gerimus. Kai kuriuose vietovese bus uzdraustas alkoholio vartojimas lauke- tam bus nurodomieji tu vietu zenklai. Yra nelegalu tiekti alkoholi vaikams jaunesniems nei 18 metu. Negalima nestis savu alkoholiniu gerimu I barus.

Jus turite buti 16 metu, kad lytiskai santykiauti su kitu asmeniu, kuris irgi turi buti virs 16 metu amziaus.

5.2 Gaisrines tarnyba

Grampian gaisrine ir gelbejimo tarnyba veikia 24 valandas, kiekviena diena. Tarnyba skirta tam, kad sumazintu gaisro rizika namuose ir darbe, kad atsilieptu I nelaimingu atsitikimu atvejus, kilus gaisui, ivykus keliu eismo susidurimams ar kitiems ivykiams, ir keliantiems pavoju gyvybei.

Tarnyba yra nemokama, isskyrus viesuosius patarimus mazinant gaisru rizika. Informacines brosiuros ir dokumentai, yra isversti I kitas uzsienio kalbas ir yra prieinami placiajai visuomenei, kurie suteikia pagalba gaisro rizikos mazinimo klausimais.

Gaisrines yra visuose Grampian miestuose ir miesteliuose. Jei gaisrine ir butu uzdaryta, visi skambuciai bus atsakyti ir I ivykio vieta bus nuvykta.

Namu gaisro rizikos patikrinimas

Namai visiems yra brangus. Mes daug jegu idedame, kad jie atrodytu taip kaip mes norime. Bet mes niekaip neisivaizduojame, kad sie namai gali buti pavojingi gaisrui.

Gal but jus galvojate, kad gaisras jus aplenks. Jus galvojate, kad jus esate apdrausti nuo to, kad 3 is 4 skotu taip pat galvoja, kad gaisras nekils ju namuose.

Ar jus zinote...

- Kad Skotijoje jus dvigubai rizikuojate zuti nei kitoje UK vietoje?**
- Kad kiekvienais metais UK ivyksta 63000 gaisru?**
- Kad kiekvienais metais UK gaisruose zusta 500 zmoniu ir 14000 yra suzeisti?**

Galbut jie niekad nepamaste, kol viskas buvo per velu...

Pagalvokit, ar is tikruju jus esate apsidraude? Ypatingai, kai daug kas vyksta musu gyvenimuose, jus nenorite buti uzkluptam gaisro...o tuo labiau zuti. Ivertinkit gaisro rizikos faktorius savo namuose. Jus galbut niekad nepagalvojote apie tai.

Darbo vietoje susipazinkite su 'Gaisro saugumo vadovu' ar apsilankykite Aberdeenshire's savivaldybes svetaineje ir atkreipkite demesi I 'Welcome to Aberdeenshire'. Sis dokumentas pades jums atpazinti pavojus jusu namuose.

Atlikite kol nevelu!!

Ka daryti gaisro atveju...

Yra trys auksines taisykles –

Palikite!

Nedalyvaukite!

Kvieskite gaisrine!

Gaisro atvejais sis patarimas isgelbes gyvybes ir apsaugos nuo suzeidimu ir mirciu.

Gaisrines tarnyba pataria negesinti patiemis ir nebandyti eiti I pastata gaisro metu. Nerizikuokite, nes jus neturite reikiamu irengimu, kad apsisaugotumete nuo dumu ir karscio.

Informacija suteiks vietine gaisrine ar Bendruomenes gaisro saugumo tarnautojai: 01224 696666.

6. SVIETIMAS IR AUKLEJIMAS

6.1 MOKYKLOS

6.1.1 Kada vaikai pradeda eiti I mokykla?

Skotijos vaikai nuo 5 metu amziaus pradeda eiti I mokykla. Nuo 12 metu jie pereina I vidurine mokykla ir joje mokinasi iki 16 metu amziaus. Norintieji gali palikti mokykla, o siekiantys tolimesnio issilavinimo, dar mokysis dvejus metus.

6.1.2 I kuria mokykla vesti vaikus?

Paprasciausiai vaikai vedami I vietines pradines ir vidurines mokyklas, bet tai priklauso kur jus gyvenate. Norint suzinoti kuri mokykla jums priklauso, jus turite kreiptis I Svietimo tarnautoja(apacioje). Jei jus nenorite , kad jusu vaikas lankytu vietine mokykla, tai jums reikai pateikti prasyma. Prasymo blankai yra mokyklose ir svietimo skyriaus ofisuose.

6.1.3 Kaip uzregistruoti vaika I mokykla?

Kreipkites I vietines mokyklos vyriausiaja mokytoja(Head teacher). Galimos vertejos paslaugos.

6.1.4 Papildomu reikmiu vaikai

Kai kuriems vaikams reikes papildomai mokytis. Ivairi pagalba bus suteikta vaikams, atsizvelgiant I ju poreikius.

Svietimo psichologijos tarnyba

Svietimo psichologai padeda sunkumu turintiems vaikams. Kad pagalba butu efektyvesne, jie itraukia tevus ir mokytojus.

Specialios mokyklos

I sias mokyklas eina vaikai, turintys dideliu mokymosi sunkumu. Aberdeenshir'e yra 4 tokio tipo mokyklos. Tik svietimo psichologas gali nukreipti vaikus I sia mokykla.

Besimokanciojo bazine pagalba

Jos yra visose vidurinese ir kai kuriuose pradinese mokyklose. Si pagalba suteikiama vaikams, kurie buvo susitike su svietimo psichologu.

Anglu kaip papildoma kalba

Tai mokytojai- specialistai, kurie susitinka su vaikais, nesnekanciais namuose angliskai. Uzregistruojant vaika I mokykla, jus turite apie tai pasakyti Vyriausiajai mokytojai.

Juntamosios pagalbos tarnyba

Tai mokytoju specialistu komanda, kuri dirba su vaikais, turinciais klausos ar regos sutrikimus. Registracijos metu jus turite pranešti apie tai Vyriausiajai mokytojai.

6.1.5 Mokyklinis transportas

Vaikas ateis iki mokyklos, jei jus gyvenate netoli jos. Jei vaikas lanko pradine mokykla ir jus gyvenate toliau nei 2 mylios nuo mokyklos, tai jums bus suteiktas nemokamas transportas. Nemokamas transportas skiriamas viduriniu mokyklu vaikams, jei jie gyvena toliau nei 3 mylios. Bet jei jusu vaikas buvo pervestas pagal jusu prasyma I kita mokykla, tai jam nebus skirtas nemokamas transportas.

6.1.6 Mokykliniai valgiai

Visose pradinese ir specialiose mokyklose galima gauti priespiecius. Dvieju patiekalu priespieciai kainuoja £1.45. Vidurinese mokyklose yra ivairus maisto pasirinkimas skirtingomis kainomis.

Nemokami mokykliniai valgiai yra suteikiami vaikams, kuriu tevai gauna:

- **Income support(pasalpa nedirbantiems)**
- **Income-based Job Seekers Allowance(pasalpa beieskantiems darbo)**
- **Child tax credit, bet ne Working tax credit ir uzdirbantys ne daugiau kaip £13480 per metus**
- **Child tax credit bunant studentu**
- **Child tax credit bunant globeju**

6.1.7 Subsidijos drabuziams

Jaunesni nei 17 metu amziaus vaikai ir besimokantys mokykloje, gali gauti subsidijas drabuziams, jei ju tevai gauna:

- **Child tax credit TC602(pajamos neviršijancios £13480 ir patikrinti Inland Revenue)**
- **Working family tax credit TC60L(pajamos neviršijancios £14600 per metus ir patikrinti Inland Revenue)**
- **Disabled persons tax credit(invalido)**
- **Income based job seekers(pasalpa beieskanciam darbo)**
- **Income support**
- **Widowed mothers allowance(nasles pasalpa)**
- **Retirement pension(pajamos zemiau £13480, pensija)**
- **Pasalpa pagal 1999 metu Imigracijos ir prieglobscio istatymo VI dali.**

Prasymo blankai yra mokyklose ir svietimo skyriuje.

6.1.8 Svetimo skyriaus ofisai

**Banff ir Buchan, St. Leonards, Sandyhill road, Banff, AB45 1BH
Buchan , Old infant building, Prince street, Peterhead, AB42 1PL
Formartin, Towie House, Manse Road, Turriff, AB53 4EH
Garioch, Gordon house, Blackhall Road, Inverurie, AB51 3WB
Kincardine and Mearns, Queens Road, Stone haven, AB39 2HQ
Marr, Queens Road, Stonehaven, AB39 2HQ**

6.2 Tolimesnis ir aukstasis mokymasis

Yra daug galimybiu testi moksla ivairiose srityse:

- **Anglu kalba kaip antraja kalba**
- **Biznio studijas, skaiciavimo, inzinerijos, isigyjant pripazintas kvalifikacijas**
- **Trumpus sveikatos ir saugos, pirmosios pagalbos kursus**
- **Bendras uzimtumas ir pomegiai(istorija, sportas, menas).**

Kursai yra dieniniai, vakariniai, o kartais ir savaitgaliais. Aberdeenshir'e toliau mokytis galima Banff and Buchan ir Aberdeen koledzuose. Aberdin'o mieste yra keleta universitetu ir kitu mokslo istaigu.

Daugiau suzinoti apie mokymosi galimybes, galite apsilankyti vietiniuose koledzuose ir universitetuose arba svetaineje www.learndirect.com

6.3 Bendruomenes mokymas

Suaugusiuju ir jaunu zmoniu mokymosi pasiekimai kelia bendruomenes sugebejimus.

Kaip tai vyksta:

- **Pagalba kitomis kalbomis kalbantiems**
 - **Anglu klases(ESOL)**
 - **Mokyklos pagalba vaikams**
 - **Visuomenines galimybes**

- **Padedant jauniems žmonėms rasyti, skaityti, skaiciuoti ir bendrauti**
- **Padedant tėvams su jaunomis seimomis(surestart)**
- **Pagalba jauniems žmonėms itraukiant juos į jaunimo darbo projektus**
- **Vystant bendruomenės suaugusiųjų mokymosi programas ir ivykius priklausomai nuo pareikalavimo**
- **Dirbant ir padedant bendruomenėms pasiekti savų tikslų**
- **Grupių ir individualių besimokančiųjų subsidijos, patarimai lesų ir mokymo klausimais**
- **Individuali pagalba žmonėms atokiuose vietovėse**
- **Isklausant ir išgilinant I tose bendruomenės poreikius**

Daugiau sužinosite, paskambinę :

Pasiteirauti 01224 665514

ESOL 01339 887006

Pagalba vaikams mokyklose 01888 544831

6.4 Plaukimo baseinai ir laisvalaikio centrai

Nepriklausomai nuo amžiaus ir gabumu, Aberdeenshir'e savivaldybės plaukimo baseinai ir laisvalaikio centrai gali pasiūlyti suaugusiems ivairių pramogų. Šios pramogos yra papildytos pramogomis, kurias suteikia vietinė pramogų bendrovė, ir yra savivaldybės finansuojama.

I sias programas ieina Vandens aerobika, gelbetoju kursai, Vandens polo, badmintonas, squash'as, ir pripuciamos linksmybes! Taip pat siuloma gerai irengtos fitness'o patalpos, saunos, trampolinai, o tie , kurie megsta praleisti laisvalaiki lauke, gali pasinaudoti sausu slidinejimo slaitu prie Alford'o ar Skotijos vieninteliu bet kokio oro skandinavisku slidinejimo taku prie Huntly.

Visose pramogose bus patyre treneriai ir instruktoriai. Pateikiame visa sarasa laisvalaikio pramogu Aberdino srities siaurineje/ centrineje/ pietineje dalyje. Apie tam tikras pramogas, kainas ir laikus suzinosite apsilanke savivaldybes svetaineje arba tiesiogiai paskambinus is apacioje pateikto saraso.

Laisvalaikio galimybes Aberdeenshir'e siaureje

**Banff swimming pool- Bellevue Road, Banff, AB45 1BJ
01261 815754**

**Fraserburgh swimming pool & sports centre- Alexandra Terrace,
Fraserburgh, AB43 9PR
013446 5186 27**

**Fraserburgh leisure centre- North Links, Fraserburgh
1346 516663**

**Huntly swimming pool & Lifestyles Fitness Suite- The Avenue,
Huntly, Aberdeenshire, AB54 4SH
01466 792397**

**Huntly Nordic Ski & Outdoor Centre- Hill of Haugh, Huntly,
Aberdeenshire, AB54 4SH
01466 794428**

**Peterhead Leisure & Community Centre- Queens Street, Peterhead,
AB42 1TY
01779 471757**

Laisvalaikio galimybes Aberdeenshir'e centre

Ellon swimming pool& Community Centre, Schoolhill, Ellon, AB41 9AH

**Inverurie swimming pool, Victoria Road, Inverurie, AB51 3QS
01467 620654**

**Turriff swimming pool & Sports Centre, Queens Road, Turriff,
AB53 7EF
01888 562528(pool) & 01888 563800(sports centre)**

**Westhill swimming pool, Hays Way, Westhill, AB32 6XZ
01224 744933**

Laisvalaikio galimybes Aberdeenshir'es pietuose

**Aboyne swimming pool& Deeside Community Centre, Bridgeview
Road, Aboyne, AB34 5JN
01339 886222**

**Alford swimming pool, Bank Terrace, Alford, AB33 8TY
01975 562922**

**Alford ski centre, Grey stone Road, Alford, Aberdeen, AB33 8TY
01975 563024**

**Banchory swimming pool& Community Centre, School Hill,
Banchory, AB31 5TQ
01330 823357**

**Portlethen swimming pool, Oak Drive, Portlethen,
01224 782918**

**Stonehaven Open Air Pool(sezoninis), Beach Road, Stonehaven,
AB39 2RD
01569 762134**

**Stonehaven swimming pool & Leisure Centre, Queen Elizabeth Park,
Stonehaven, AB39 2RD
01569 763162**

**Banchory sports centre, Raemoir Road, Banchory,
01330 825269**

**Inverbervie sports centre, Kirkburn, Inverbervie,
01561 361182**

**Mearns sports centre, Aberdeen Road, Laurencekirk
01561 377519**

**Aboyne& Deeside community Centre, Bridgeview Road, Aboyne,
01339 886222**

**Alford Community centre, Murry Terrace, Alford
01975 562251**

**Banchory Community Centre, Schoolhill, Banchory
01330 825966**

**Mearns Community centre, 148 High Sreet, Laurencekirk
01561 378298**

**Portlethen Community Centre, Cookston Road, Portlethen
01224 781325**

**Stonehaven Community centre, Bath Street, Stonehaven
01569 762688**

**Balmedie Leisure Centre, Elgie Road, Balmedie
01358 743725**

**Bennachie Leisure Centre, Largie Road, Inch
01464 821248**

**Meadows Sports Centre, Meadows Way, Ellon
01358 725162**

**Garioch Sports centre, Strathburn park, Burghmuir Road,,
Inverurie
01467 626141**

**Westdyke Leisure Centre, 4 Westdyke Avenue, Westhill
01224 743098**

**Ellon Community centre, Schoolhill, Ellon
01358 727910**

**Garioch Community Centre, Chelsea Road, Inverurie
01467 620353**

**Insch Community Centre, Commerce Street, Insch
01464 820860**

**Kemnay Community Centre, Bremner Way, Kemnay
01467 643535**

**Turriff Gateway Community Centre, Victoria Terrace, Turriff
01888 562562**

**Westhill Community Centre, Hays Way, Westhill
01224 740089**

6.5 Muziejai ir lankytoju centrai

**Apie Aberdeensher'es istorijos muzieju ir lankytoju centru
atidarymo laikus suzinosite paskambine: 01771 622906**

Elektr. Pastas: heritage@aberdeenshire.gov.uk

Aberdeenshir'es ukininkavimo muziejus

**Aden Country Park, Mintlaw, Peterhead, AB42 5FQ
01771 622906/622884**

**Arbuthnot Museum, St. Peter Street, Peterhead, AB42 1QD
01779 477778**

Banff museum, High Street, Banff, AB45 1AE

Brander museum, The Square, Huntly, AB54 8AE

**Fordyce Joiner's Work shop and Visitor Centre, West Church Street,
Fordyce near Portsoy, AB45 2SL(stalniaus dirbtuves)**

**Maud Railway Museum, Maud Railway Station, Maud, near
Peterhead, AB42 5LY(gelezinkelio muziejus)**

**Peterhead Maritime Heritage Museum,(juros istorijos muziejus)
South road, Peterhead, AB42 2YP
01779 473000**

**Sandhaven Meal Mill(malunas)
Sandhaven, Fraserburgh, AB43 4EP
01771 622906**

**Banchory Museum, Bridge Street, Banchory, AB31 5SX
01771 622906**

**Tollbooth Museum(svyturio)
Stonehaven, The Harbour, Stonehaven
01771 622906**

Carnegie Inverurie Museum, The Square, Inverurie, AB42 6QD

**Garlogie Mill Power House(jegaine), Garlogie, Skene
01771 622906**

7. BAZNYCIOS IR RELIGIJOS

Daugeli baznyciu siaures rytu Skotijoje galite rasti klasifikuotame telefonu knygos skyriuje.

Antrastes tokios:

- **Baznycios ir kitos sventyklos**
- **Skotijos baznycia**
- **Kataliku baznycia**
- **Skotu vyskupo baznycia**

Baznycias rasite isvardintas pagal ju pavadinimus ir vietoje. Baznycias taip pat surasite “Yellow Pages” su antraste “Places Of Worship and Religious Organisations”(sventyklu vietas ir religines organizacijos).

Banff ir Buchan

Norint surasti artimiausia baznycia, skambinkite:

• Church of Scotland	01888 562392
• Baptist church	01346 518603
• Catholic church	01542 832196
• Celtic orthodox church	01346 532339
• Methodist church	01779 473671
• Pentecostal Church	01346 518006
• Scottish Episcopal Church	01542832312
• Banff: Riverside Christian Fellowship	01261 815790
• Fraserburgh: Community Church	01346 510437
• United Reformed Church	01346 513053

Buchan vietove

Skambinkite norint suzinoti artimiausia baznycia:

- **Church of Scotland** **01888 562392**
- **Catholic church** **01346 518215**
- **Scottish Episcopal Church** **01358 720366**
- **Baptist Church** **01779 479837**
- **Celtic Orthodox Church** **01346 532339**
- **Methodist church** **01779 473671**
- **Pentecostal church** **01779 838251**

Formartine

Skambinkite norint suzinoti artimiausia baznycia:

- **Church of Scotland** **01467 651941**
- **Baptist church** **01779 479837**
- **Catholic church** **01358 721485**
- **Celtic orthodox church** **01346 532339**
- **Methodist church** **01779 473671**
- **Pentecostal church** **01779 838251**
- **Scottish Episcopal Church** **01358 720366**

**Parengė Aberdino
srities savivaldybė**

